

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Zemědělství podle podnebí
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_Z.2.10
Autor vzdělávacího materiálu:	PaedDr. Alena Vondráčková
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	1. pololetí školního roku 2013/2014
Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Vzdělávací obor:	Geografie
Vzdělávací předmět:	Zeměpis
Tematická oblast:	Úvod do světového hospodářství a primér
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	4. ročník vyššího gymnázia

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:	Výukový materiál pro žáky 4. ročníku gymnázia pro předmět zeměpis, slouží pro interaktivní výklad a samostudium a je doplněn několika problémovými úkoly. Další úkoly jsou formulovány v pracovním listě.
Citace použitých zdrojů:	<p>Mirvald, Stanislav a kol. Geografie – socioekonomická část. SPN – pedagogické nakladatelství a. s., 1998. ISBN 80-7235-008-0. s. 39 - 41</p> <p>Bičík, Ivan a kol. Příroda a lidé Země. Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o. Praha, 2004. s. 84 - 94</p> <p>Hanus Martin a kol. Školní atlas dnešního světa. 1. vydání. TERRA, s.r.o. a TERRA –KLUB o. p. s., 2011. ISBN 978-80-902282-6-9</p> <p>http://www.finance.cz/zpravy/finance/374335-igc-svetova-produkce-obili-pristi-rok-vyrazne-ozivi/</p> <p>http://www.vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=roslinna_produkce&site=puda</p> <p>http://www.investicniweb.cz/zpravy-z-trhu/2013/7/11/fao-svetova-produkce-obilovin-bude-letos-rekordni/</p>

Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu
Sportovní gymnázium - škola 21. století

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Citace použitých zdrojů:

<http://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id66693/?taxonid=39210>
<http://www.prvnikrok.cz/detail-clanek.php?clanek=1271>
<http://www.prvnikrok.cz/detail-clanek.php?clanek=1271>
http://peggytrojans.rajce.idnes.cz/Vyziva_-_vzorky_krmiv/
<http://www.euractiv.sk/energetika/clanok/brusel-bude-riesit-vedlajsie-vplyvy-biopaliv-016447>
http://www.lastura.cz/obr_original/len_sety_3.jpg

Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu
Sportovní gymnázium - škola 21. století

Zemědělství podle podnebí

Učebnice str. 24, úkol 1

Charakterizujte jednotlivá klimatická pásma teplotními a srážkovými poměry:

Podnebný pás	Teplotní poměry	Srážkové poměry
rovníkový	nepřetržitě vegetační období celoročně teplo průměr ledna průměr července	celoročně dostatek vláhy
subrovníkový		
suchý tropický		
subtropický		
mírný		
subpolární		

Podnebný pás	Teplotní poměry	Srážkové poměry
rovníkový	nepřetržitě vegetační období celoročně teplo průměr ledna 20 – 30°C průměr července 20 – 30°C	celoročně dostatek vláhy
subrovníkový	nepřetržitě vegetační období celoročně teplo průměr ledna 20 – 30°C průměr července 20 – 30°C	léto – období dešťů zima – období sucha
suchý tropický	zima chladnější průměr ledna 10 – 20°C průměr července 30°C a více	celoročně sucho
subtropický	léto horké, zima mírná průměr ledna 5 – 10°C průměr července 20 – 30°C	léto – suché zima – vlhká
mírný	léto teplé, zima chladná průměr ledna -10°C - +5°C průměr července 10 – 20°C	celoročně vlhko
subpolární	krátké léto a polární den, dlouhá zima a polární noc průměr ledna -15°C - 0°C průměr července 10 – 20°C	srážek málo, převážně v létě

**Klima určuje a vymezuje hranice oblastí vhodných
pro pěstování rostlin**

teplota – vegetační období

srážky

délka slunečního svitu

vítr

Dalším faktorem, který ovlivňuje zemědělství je kvalita půd

Učebnice str. 24, úkol 2

Vysvětlete pojmy půda, půdní typ a půdní druh

Půda je nejsvrchnější část zemské kůry, která vzniká půdotvorným procesem.

Obsahuje **půdotvorný substrát** (tj. zvětralou horninu), **humus** (tj. rozložené zbytky organismů), **edafon** (živé organismy) a **vodu a vzduch**.

Půdní typ

Kategorie půd **podle uspořádání půdních horizontů** vzniklých v půdě půdotvorným procesem

Půdní druh

Kategorie půd **podle zrnitosti**

Nejcennější půdní typy: černozemě a kaštanové půdy

Nejcennější půdní druhy: hlinité půdy

Půdní úrodnost:

- a) **přírozená:** je dána obsahem humusu, strukturou, chemickou reakcí apod.
- b) **kulturní:** hnojením, kypřením, zavlažováním ....

Dalšími faktory, které ovlivňují zemědělství jsou:

Reliéf: nadmořská výška, svažítost, expozice ke slunci

Maximální nadmořské výšky pěstování ječmene

oblast	nadmořská výška
JV Tibet	4 600m n. m.
Etiopie	3 800m n. m.
Kolumbie	3 700m n. m.
Švýcarsko	2 100m n. m.

Prostuduj TAB.9 učebnici na str. 26

Oblasti světa podle převažujícího typu výživy

Nejrozšířenější typy výživy:

evropský	energie - pšenice, brambory, cukr, maso bílkoviny – hovězí, vepřové a drůbeží maso, mléčné výrobky
severočínský	energie - proso, čirok, pšenice, kukuřice bílkoviny - vepřové maso a sója
východoasijský pobřežní	energie - rýže, pšenice bílkoviny - ryby a sója
bengálskomyanmarický	energie - rýže bílkoviny – hrách a jiné luštěniny
mexickogutemalský	energie - kukuřice bílkoviny- luštěniny
západně a centrálně africký	energie - proso, čirok, kukuřice, rýže, jamy, maniok bílkoviny – luštěniny, arašídy

Nejvyužívanější oblasti pro zemědělství:

- **Stepní oblasti s černozemní půdou Severní a Jižní Amerika**
- **Pásmo smíšených a listnatých lesů v mírném pásmu - Evropa**
- **Subtropické oblasti – Evropa, Asie, Afrika**
- **Pásmo savan a monzunových lesů – Indie a Čína, Austrálie**

Jak zemědělství ovlivnilo a ovlivňuje krajinu v mírném pásu?

Kácení a vypalování lesů, zakládání polí, luk a pastvin

Za posledních 10 000 let člověk vykácel 2/3 původní lesní pokrývky Země. Vykácení lesů vyvolalo změny v povrchovém odtoku, které se projevily zejména ve větší intenzitě svahových (sesuvy, bahenní proudy, urychlená eroze) a říčních pochodů.

Zavlažování, meliorace

Nadměrné používání průmyslových hnojiv

škodí půdě i pěstovaným plodinám, znehodnocují se povrchové i podzemní vody. Neúměrně vysoké dávky průmyslových hnojiv mohou negativně ovlivnit i trvalou přirozenou produktivitu zemědělského půdního fondu.

Vliv zemědělství na krajinu teplých oblastí

Mezi krajiny nejvýrazněji přetvořené člověkem patří **oblasti závlahového zemědělství**.

Nadměrné zavlažování vede k vysychání řek a jezer, zasolování půdy.

Naproti tomu řada oblastí (Egypt, východní Čína, Indie, Blízký východ) se intenzivně využívá několik tisíciletí.

Nadměrnou pastvou trpí zejména suché oblasti Afriky, Středního východu, Indie.

Dochází k **dezertifikaci**, holá půda vysychá a mění se v poušť.

Sahel - Sahara se posouvá k jihu ročně asi o 20km.

Mírný pás:

Obilniny: pšenice, kukuřice, ječmen

dále: žito, oves, triticales

Technické plodiny: sója, řepka olejka, slunečnice

okopaniny: brambory, cukrovka, chmel

Krmné plodiny: krmná řepa, tuřín, vodnice, topinambur

Ovoce a zelenina

Významný chov dobytka na maso, mléko a tuky

Subtropický pás:

Víceleté kultury: olivy, citrusy a vinná réva

Obilí: pšenice, kukuřice, rýže

Luštěniny:

2 – 3 sklizně

Chov ovcí na kůže, hovězího dobytka

Suché tropy:

Jen v oázách

Datle

Obilí a luštěniny

Subrovníkový pás – savany:

Plantážní kultury: kakao, káva, čaj, cukrová třtina

Jednoleté technické: bavlna, juta, podzemnice olejná

Potraviny:

- a) obilniny: rýže, kukuřice, proso, čirok
- b) luštěniny
- c) okopaniny: batáty, maniok, jamy

Živočišná výroba je omezená

Rovníkový pás – deštné pralesy:

Plantážní kultury: kakao, palma olejná a kokosová, kaučuk

Potraviny: maniok, jamy, banány, rýže

Živočišná výroba je velice omezená

KONEC